

Blaðið eigur ein at
vissa sær á posthúsinum.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØDRALAG

NR. 11

MIKUDAGIN
8. FEBRUAR 1964

37. ÁRG.

EINAR WAAG stovnar grunn við 10.000 krónum

SAMRØÐA VIÐ
EINAR WAAG, BRYGGJARA

I sambandi við stovnanina av grunninum stokka vit inn á gólfvið hjá Einar Waag og biða hann siga okkum eitt sindur meira um arbeiðið hjá faðir hansara og tí partinum av arbeiðinum, ið hann hevur fært viðari.

— Pápi tín var framúr fram-burðsmaður, kanst tú greiða eitt sindur nærri frá hansara livsyrki?

— Pápi var bóndasonur úr Vági í Klakksvík. Hann misti pápan á ungum árum, og mamman sat eftir við nógvum børnum. Festið var einans tveir merkur, so har var ikki altíð so nógv at taka av og gera burtur úr.

Henn stóri Klakksviharhandlin, sum danir áttu, skuldi fara undir bakari, sum tá ið tíðini mátti vera bryggjari við síðuna av fyrri at fáa ger til bakaingina.

Konsul Hansen, sum stýrði handlinum, vendi sær til gamla skúla-læraran og bað hann vísa sær á ein av teimum bestu næmingunum, sum hann síðan vildi senda til Danmarkar at læra át baka.

Valdið fall á pápa, áðingul hevði hann altíð havt, men at baka, tað var júst ikki tað hansara hugur stóð til.

20 ára gamal fer hann til Danmarkar. Konsul Hansen var háskúlaumaður og Grundtvigianari og vildi tí ikki senda hann til Keyptmannahavnar. Hann fer tí á Válla. Kilde háskúla, sum hevði eitt stórt bakari. Har er hann tveir vetrar sum næmingur, samsundis sum hann bakar.

Seinra summarið er hann í Keyptmannahavn, har hann lærir at bryggja og meira um bakaing.

Heita er ein broytingartíð í Danmark. Júst um heita mundi verður fyrri fyrstu ferð ein javnaðarmaður valdur í Fólkatingið. Heita hevði stóra ávirkan á hann — eina ávirkan, ið fylgdi honum allar livsdagar hansara.

Tó í vissum førum konservativur so var hann ein av teimum radikalu sjálfstýrismonnum. Eg kann minnst frá minum ungu dögum, at við hvørt heit hann »Politikkene«, men so til aðrar tíðir skifti hann til »Socialdemokraterne«.

Afturkominn bakar hann hálv.

TANN 7. AUGUST 1963 VÖRU 100 ÁR LIÐIN, SÍÐANI S. F. HANSEN, KEYPMADUR, KLAKKSVÍK, VAR BORIN Í HEIM. TIL AT VARÐVEITTA MINNIÐ UM TAÐ MENTUNARLIGA ARBEIÐIÐ, HANN AVRIKAÐI Í NORÐOY-UM, HEVUR EINAR WAAG, BRYGGJARI STOVNAÐ GRUNN. NEVNDUR »S. F. HANSENS GRUNNUR« VIÐ FYRIBILS 10.000 KR. SUM STOVNSFÆL.

Um endamála grunnins verður sagt í viðtøkunum:

»Berj renturnar, sum ognirnar geva av sær skal stýrið hava rætt til at gjalda út, og skulu hesar nýst sum **stundningar til næmingar á logtingsins studentaskúla**...«

Til at stjórna grunninum verða valdir triggir persónar og skulu hesir vera:

1. Einar Waag og eftir hann ein av honum tilnevndur ættar-maður,
2. Rektor fyrri Logtingsins studentaskúla, (Arnbjørn Mortensen)
3. Formaður »Collegium Academicum« (Dávur Magnussen, landsapotekari)

tríðja ár á Biskupsstøð, hagar til hann byrjar sjálvur at baka og bryggja í 1888. Í fjór var Føroya bjør sostatt 75 ár. Handil byrjaði hann í 1890; somuleiðis var hann bæði reiðari og skipseigari m. a. av fyrsta skipi í Norðoyum, sum var merkt KG — »Norðinginum«.

— Heita var eitt sindur um tað verkaliga; men grunnurin er meira stovnaður fyrri at minnst hansara andaliga — mentunarlaga — ár-

beiði. Hvat kanst tú siga okkum um heita?

— Meðan hann var í Danmark kom hann undir sterka ávirkan av háskúlarásluni. Besta prógv um heita eru hansara egnu orð: Næst Gud! havi eg ongum so nógv at takka sum Ernst Trier.

Tað var neyvan bara áv týlvild at Føroya Fólkaháskúli varð stovnaður í Norðoyum — í Føglundi. Hann kom í bestu samvinnu við Simun av Skarði og Rasmus Rasmussen og legði alla orku sína í at stuðla og menna háskúlarásluna her á landi.

Hann gekk á odda fyrri fólka-fundum, sum hildnir vóru í Norðoyum — á Klakki, á Áar-skarði, á Viðarleiði og aðrastaðni.

Mentunna- og menningararbeiði, ið lá honum altíð á hjarta, og hann var altíð fúsir at styðja og gera site besta, tá tað ráðdi um at fara til verka og vinna fram á hesum okjum. Hann var við- og bjart skygður í sínum hugsjónum og miðvisur í sínum stremban fram móti málinum.

Tað ber ikki til í stuttari sam-

(Framhald á 2. síðu).

Tá ið hitt stóra sleipistøðar-málið varð forkomið av:

ÁSTAÐIS FÓLKAFLOKKS- OG ØÐRUM AFTURHALDSMONN-UM Á TVØROYRI.

KJARTAN MOHR, STJÓRA OG DAGBLAÐNUM OG ØÐRUM

Varð ikki heita landskæðiliga lokabragd framt vildu vit staðið bønir at bygt okkara nýggju fiskiskip heldur enn at farið til Norøys, Frakklands og Eysureyiskjalands at bygt rey.

Varð ikki heita ogerðin gjord vildu vi; í dag havt rikiligt av bestu timburmonnum og skipsmiðum.

Málið varð reist av arbeiðarafjöldini á Tvøroyri

Vit mistu ikki minni enn um triðing av skipum okkara undir krignum. Og hinir báðir triðjunga-rnir vóru gomul skip og ótíðar-hóskandi.

Tað kom tí at verða landsins mest átrúðkandi uppgáva at fáa endurnýggjað okkara skipafloa.

Viðlíkahaldsspurningurin kom eisini at vera ovurstórur.

Arbeiðarafjöldin á Tvøroyri reisti tí, so brátt friðurin var vunnin aftur, málið um at fáa sett á sjoyn eina stóra nútímans sleipu-støð og skipasmíðju.

Samráðingar vóru tiknar upp við statsministeran og táverandi logtingsmeirlutin við A. Samuel-

sen á odda um almennan stuðul til hesa fyriføktu.

Eisini varð samráðst við sterk-ar privatar kreftir í Danmark sum B&W og felagið F. L. Smith

Og farið varð undir at tekna partapening á Tvøroyri.

Iðugværnir á plássinum teknaðu slakar 300.000 A. T. eini 80 tús-und og kommunan 700.000 í 10 ár við 70.000 um árið.

(Framhald á 2 síðu)

Niðursett arbeiðstíð:

32 TIMA VÍKA Í SKÚLUNUM PR. 1. APRÍL — LANDSSTÝR- IÐ LEGGUR FRAM UPPSKOT

MEIRIÚTREIÐSLA TALT UPPÁ SLAKA MILJÓN
TIMATALIÐ LÉKKAD FRÁ 36 TIL 32 TIMAR

Landsstýrið hevur lagt heita upp skot fyrri tingið:

Logtingið samtykkir fyrri sltt viðkomandi, at § 37 í lóg nr. 210 frá 18. maí 1960 som lønningar m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne verður broytt soleiðis, at skúlastjórnin fær heimild til virkandi frá 1. apríl 1964 at lækka skylduga timatalið frá 36 tímum um vikuna til 32 timar um vikuna heraftir seta reglur um lækking í timatalinum vegna aldur og vegna undirvísing í realdeildini og 8. og 9. flokki, so at allir timar í hesum flokkum verða umroknaðir, soleiðis at 5 undirvísingartimar svára til 6 vanligar timar.

Í viðmerkingum sínum til uppskotið verður sagt:

Føroya lærarar hava gjøgnum felag teirra framsett ynski um, at hitt skylduga vikutimatalið, sum nú er 36 timar verður niðursett, so leidis sum hent er í øllum Norðan-londum.

Tað er sagt, at føroysku lærarar-nir kanska hava hitt hægsta tima-talið í øllum heiminum.

Lærarafelagið hevur ynskt, at timatalið verður sum í hinum port-unum í ríkinum, har tað er 32 timar um vikuna.

Tað, sum felagið hevur funnist mest at, er, at tað er ójafni mill-um lærarar í Føroyum og eisini við sama skúla, sum t. d. við Tors havnar kommunuskúla, har teir lærarar, sum vóru við realskúlan, áðrenn hann varð yvirtikin av kommununi, longu hava fingið sítt skylduga timatal sett til 32 um vikuna.

Viðurskiðtini hava eisini fært við sær, at allir lærarar við stuðulskúlan hava fingið niðursett timatal.

Til samanlíkingar kann verða sett ein yvirliit yvir skipanina hes-um viðvíkjandi í hinum Norðan-londum:

(Framhald á 3. síðu)

Sjóverja - fiskirannsóknir

ALMIKIÐ hava tjóðveldismenn tala um fiskivinnu, fiskimark, sjó-verju o.s.fr. Sjóverjan, sum kost-aði 1 mlj. kr. árliga við 6 mila fiskimarkið, mátti á føroyskar hendur, og í hesum, sum í øllum øðrum viðurskiðum ráddi fyrst og fremst at sleppa úr danska haft-inum, undan danska figgarokinum — daniseringsgullinum. Alt, ið nam við fiskivinnu mátti á føroy-skar hendur, tí allastaðni har dansk-ur peningur og danskur vilji vald-aði, var heita ikki meira vert enn NULL.

Einki hevur hovt um nakra yv-irøku av sjóverjun, síðan »sjálv-stýrislandsstýrið« var sett; men fiskivinnuni til frama hava teir

biðið tingsið um heimild at keypa og reka ein 30 tons bát, sum skal gera fiskirannsóknir.

Og hvat sigur »sjálvstýrislands-stýrið« við teimum reystnaeltu tjóð veldismonnum á odda um rakst-urin av hesum báti?

Jú, landskassin skal bera helmingin av kostnaðinum. Og — haldið tykkum — **danski stats-kassin** hin helmingin!

Tá vit ikki kunnu bera raksturin av einum 30 tons báti til fiski-vinnurannsóknir, hvussu verður so við rakstrinum av verjuskipinum við teimum stóru kanónum hjá Erlendi Paturssyni?

Eitt láturvert »sjálvstýri« er!

Fundur

Vágs sóknar javnaðarfelag

hevur fund í Framtíðini í Vági leygarkvöldið 8. febr. kl. 19.30

Róðarir verða:

Fridtjof Diesen, normaður og aðrir.

Filmur verður eisini vistur.

Øll javnaðarsinnað fólk eru vælkomn á fundin.

Takið Føroya Fólks Songbók við.

NEVNDIN.

IRIS

er opin aftur leygardagin 8. februar.

Døgurði sunnudagin: Ræst kjøt og súpan.

TLL. 2650.